

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. De Ministri legitima intentione conficiendi Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

CAPVT II.

De Ministro Sacramentorum.

DVo hic explicari universaliter de Ministro debent nimirum ejus intentio, ejusdemque Probitas. Habe de singulis.

§. I. De Ministri legitima intentione conficiendi Sacramentum.

1. **D**istincte aliàs In Opus. de Sacram. Missæ. l. 2. c. 1. §. 2. de ejusmodi intentione disputavi, ac resolvi sufficere intentionem Actuale, vel Virtuale, non verò Habitualement, vel Interpretativam, Ea omnino recole; nunc enim satis sit hæc brevis regula.

2. Ad conficiendum Sacramentum, vel Primo satis est si actu habeas voluntatem illud conficiendi; quam habes, quando advertens ad Sacramentum, quod vis conficere; illius formam supra debitam materiam proferes, Vel Secundo satis est, si ex dicta iam habita voluntate Sacramentum conficiendi, nihil amplius cogitans, media sumis ad Sacramentum conficiendum, v. g. motus ex voluntate baptizandi Petrum, quam hoc mane habuisti, hodie illa nequaquam revocata, domo exis, ad Ecclesiam adis superpellicium induis, ad fontem accedis, puerumque abluis, ac formam Baptismi proferes, etiam si dum hæc omnia facis, ad alia quæcumque attendas, v. g. ad venerationem, ad lites, ad amicos invadendos, &c. Illam priorem vocamus actualem intentionem, hanc posteriorem virtualem, ceteras omnes vocamus habituales, vel interpretativas, atque adeo insufficientes Vide mox c. 3. §. 1. a. n. 6.

3. Quæres in hac virtuali intentione peccatne quis voluntarie alia cogitans, seu voluntarie distrahens, & dum Sacramentum conficit ad ipsum, vel ad Deum non attendit.

Respondeo. Hæc quæstio est similis illi, An qui orationem effundit Deo voluntarie distractus, peccet. Similis, inquam, nam non est eadem, quia oratio est collocutio cum Deo, effectio autem Sacramenti (præter Sacramentum extremæ unctionis, quæ fit per modum orationis) non est collocutio cum Deo, sed actio, quæ producit gratia, &c.

4. Profecto in neminem incidi, qui id de Sacramentis explicaret; ego in dicto Opus. de Sacram. Missæ. l. 2. c. 3. n. 9. solum quæsi de Sacerdote, qui confeceret cum dicta distractione, ac dixi voluntarie tunc distrahi esse mortale propter gravem irreverentiam, quæ Deo fit, dum in Sacrificio, opere omnium præstantissimo, aliud animum intendit sacrificans.

At, quid dicendum in aliis Sacramentis, in quibus, cum ea non sint sacrificia, dicta ratio non militat?

5. Mihi videtur peccari quidem venialiter, quia aliqua tandem hæc irreverentia est: at non audeo Ministrum sic voluntarie distractum, & ut suppono securum, quod nihil grave ex debitis ad Sacramenti consecrationem, omittat: non audeo, inquam de peccato mortali condemnare, quia non apprehendo gravem in hac distractione irreverentiam. Instrumentum Dei est Minister, & instrumento sufficit, nihil omittit ex iis, quæ ministranda sunt: ceterum si in actuali attentione deficiat, non apparet notabilis defectus. Confirmatur, quia in sententia iam ætate nostra valde probabili, si in oratione etiam ex obligatione faciendâ, admittatur voluntaria distractio, non est mortale, ut latè probât Delugo de sacra. Euch. d. 22. sect. 2. a. n. 25. Coninch. de sacra. q. 83. ar. 6. dub. n. 1. a. n. 289. Ergo nec mortale erit si similis distractio admittatur in forma extremæ unctionis, quæ deprecatoria tota est, ergo nec si admittatur in aliis Sacramentis, quæ perinde sunt Sacramenta, sicuti est extrema unctio; præter Consecrationem tamen Eucharistiæ, de qua propter peculiarem rationem sacrificii, aliud esse dicendum, iudicavi loco citato num. præced. Hæc dubitandi gratia sunt dicta.

A 2 6. Sempe

5. Si posterius, hoc est, si error habeatur solum in mente, ut, si idem Arganus v. g. retinens in mente filium esse creaturam, dicat Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vel Calvinista si confeceret per veram formam, Hæc est corpus meum: intendat tamen mente, hoc corpus meum figura: distinctione opus habet.

6. Nam, si is per suum errorem sic proferens, intendat nihilominus facere, quod Christus instituit, vel Ecclesia Catholica facit, valide Sacramentum conficiet, quia per hanc intentionem faciendi, quod instituit Christus, & usurpat Ecclesia, corrigitur error. At si proferat cum expressa intentione, quamvis interius solum mente retenta, velit conficere Sacramentum secundum errorem suum conceptum, nihil efficiet, quia non ponit veram formam Sacramenti, quæ non est nisi illa, quæ significat, quod intendit Ecclesia significare.

7. Anno superiore accessit ad sacros Inquisitores quidam ex Hæreticis Transalpanis, reconciliationem exposcens cum Ecclesia Catholica, dubitatumque fuit, an esset baptizandus, quando quidem ipse narrabat, se audivisse his verbis Baptismum conferri solere ab illis Ministris, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, secundum auctoritatem, quam mihi concessit Calvinus.

8. Dixerunt recte Theologi de hoc consulti. Si hi Ministri intendunt facere quod Christus instituit, vel quod idem est, quod facit Ecclesia, sic baptizatos non esse rebaptizandos, esse autem omnino, si intendant secundum illorum verborum significationem, & non aliter baptizare. Sic, inquam, propter rationem à nobis modò allatam, dixerunt. Quoniam verò in casu proposito, qualis fuerit intentio illius Ministri qui hunc baptizavit, nescimus, imò ab inimicis Ecclesiæ, nihil aliud expe&amus, quam ritum ab Ecclesia diversum, ideo omnino iudicamus, illum hominem esse sub conditione rebaptizandum.

§. III. Forma non debet reiterari super eandem materiam.

1. **C**onsecrasti hostiam, rite baptizasti, &c. non potes sub pena peccati mortalis (quia fieret iniuria Sacramento) iterum proferre formam. At si dubius sis, an bene, & rite quoad substantiam protuleris, aio, te posse, ac debere repetere sub conditione, si non leve sit dubium. At si dubium sit circa accidentalia, non erit repetenda, juxta superius dicta in simili.

2. Quid, si sit dubium leve circa substantiam, atque ideo sit merus scrupulus animi pusillanimis, peccabiturne mortaliter ab eo, qui, ut amoveat à se scrupulum illum, repetit formam sub conditione supra eandem materiam?

3. Respond. Non audeo hunc condemnare de mortali sed solum de veniali, quia non irrogat gravem Deo, vel Sacramento injuriam, dum se movet tam bono fine non offendendi ipsum eundem Deum, licet, quia in hoc se gerit imprudenter, non effugiat culpam certè levem imprudentiæ. Ita Villalobos, quem approbat Leander. tr. 1. de Sacram. d. 5. q. 13.

4. Dices, Ergo idem fieri posset, si quis laborans solo scrupulo de suo baptismo, de sua Confirmatione, de suo Ordine, veller hæc Sacramenta, quæ reiterari non possunt iterum recipere sub conditione, ut se ab illa anxietate pusilli molestia liberaret.

Respondeo. Idem fieri posse propter paritatem rationis, dictus Leander ibidem concedit. Sed dictum hoc, vel reiterandum, vel temperandum eo modo est, quod distinctius dicam infra l. 2. de Baptismo. c. 1. §. 6. n. 4.

6. Semper autem secludendus est contemptus, sive actualis, sive virtualis, ut ex se patet. Et virtuale quidem esse (pato) si quis ex Ministris semper profiteretur oscitanter, & distractè se habere; tunc enim videretur contemnere res Sacras, ut in simili *Opus de Sac. Missæ*, c. 5. §. 1. n. 6. diximus de Sacerdote, non curante de ullis Rubricis Missalis.

§. II. De Ministris probitate.

1. **Q**ui conficit Sacramenta (nam de suscipiente mox §. 3.) ita dispositus esse debet, ut dum conficit, iniuriam non irroget Deo, cui in conficiendo simulatur. Vnde concludunt communiter Doctores, eum non debere esse in statu peccati mortalis (si ex officio illa ministret, quod officium §. sequenti explicabitur clare) nam licet Minister ille, qui est Dei inimicus, valide Sacramentum conficeret; non tamen sancta sanctè tractaret. Vnde peccaret mortaliter.

2. De huius peccati mortalis incurfu, certam rationem reddere difficile aliquibus visum est; ita, ut quidam dicant solum incurri peccatum veniale, quia non vident irreverentiam gravem, nec aliud caput, unde tantus rigor nasci possit. Ita Hieronymus Llamas in *summa*, & Ludovicus de S. Ioanne, citatus à Leandro mox adducendo, inclinatur Ortiz, citatus ab eodem, docentque aliqui recentiores innominati apud Leand. r. 1. de *Sacr. in gen. 4. 9. 8. & 9.* qui etiam advertit hanc sententiam fuisse à Censoribus fidei delatam ex dicta summa Llamas.

3. Dico veram esse communem sententiam, quam confirmant DD. quos citat, sequiturque præcitatus Leander. Ratio autem communis, in qua innititur sententia hæc, ita breviter inducitur ab Hurtado, d. 4. de *Sacr. in gen. diff. 9.* Conficere Sacramenta in mortali, est prohibitum non iure aliquo positivo humano, nam id nullibi prohibetur, tamen in aliquibus Sacri Textus capitulis supponitur esse illicitum; neque positivo divino, voluntate Dei lato, quia de eo nullatenus constat; sed est prohibitum iure divino naturali, orto ex natura Sacramentorum, quam ex Dei institutione habent, quia est irreverentia contra Sacramentum, institutum ad sanctificandam, & mundandam conscientiam fidei ab immundo, & sordido Ministro ad hoc consecrato, *Et paulo post.* Est irreverentia gravis, atque adeo mortalis, quia effectio Sacramenti est res gravis, & non parvi momenti, ac proinde, cum facta in peccato mortali sit illicita, erit per se, & ex suo objecto graviter, & mortaliter illicita. Hæc Hurtado.

4. Profectò hæc adversarios non expugnat, concedent enim effectio Sacramenti esse rem gravem, sed negabunt consequentiam illam, *ac proinde si est illicita, est graviter illicita*, facile enim concedunt receptionem Sacramenti esse irreverentiam gravem, ut cum omnibus DD. dicitur §. sequenti; at non cum eadem facilitate concedere volent, effectio Sacramenti ejusdem Sacramenti, quæ in alterius gratiam commutiter exhibetur, esse etiam irreverentiam gravem, longè enim diversa sunt hæc duo, Me indignum suscipere in Me Sacramentum, ordinatum ad mundiciem, & Me indignum concurrere cum homine fidelis, qui signè illud suscipiat.

Si ego rebellis adversus Regem, nomine ejusdem Regis adjuvem alium rebellem ad se humiliandum ipsi eidem Regi, ejusque reconciliationem procurandam, num de hoc opere, quod in ejus gratiam facio, me quasi de nova rebellionem, hoc est de novo, gravique delicto Rex condemnabit? Non utique. Peccatum autem veniale, ideo non evitabo, quia aliqua tandem deordinatio est, me indignum à rebus tam sanctis tractandis non abstinere, cum possim.

Hanc meam considerationem, vel certè similem, forte vidit Leandro l. c. qui propterea se reducit ad ultimum refugium, ad quod in similibus, in quibus rationem à priori difficulter invenire possumus, confugimus omnes; nimirum, hanc irreverentiam esse gravem existimandam

ex perpetua traditione, & sensu communi Ecclesie (cum non extet, nec præceptum hujusmodi potestatem dicendum sit, adesse præceptum Christi Domini merito, pro tanta Sacramentorum ab se infirmitate, & præcipiente).

§. III. Explicatur praxis prædicta probitate Sacramentorum.

1. **I**psa eadem Ecclesia, ex eadem traditione, & sensu communi, explicuit necessitatem actualis probitatis, gerere Minister Sacramenti debet, nam propterea DD. sequentem regulam efformant, certe probitas Solum tunc existens in peccato mortali, mortalius est conficiens Sacramentum, quando ad illud Sacramentum conficiendum est solemniter consecratus, aliunde aliquam excusationem in eo malo statum conficiendi. Ratio regula est, quia DD. probabiliter tunc solum agnoscunt in hoc adesse Ecclesie consuetudinem, cum ratio reverentie est præcipua. At gravis valde prebabiliter, tunc solum est, quod fuit quis ad illud Sacramentum conficiendum consecratus, & ut consecratus operatur, nam propter consecrationem magis, magisque obligatur ad sanctam tractanda. Hæc est regula, cujus clausula, quia clausula exposcunt declarationem, sigillatim sunt declaranda.

Conficiens Sacramentum.

2. Sic merito dicimus: nam Sacramentalia conferre vel alia munera Ecclesiastica exercere in mortali, est mortale, quia hæc Sacramenta non sunt.

3. Quare Sacerdos aquam lustralem, nuptias, paschalem, sal benedicens, ut item benedicens populum etiam cum Eucharistia, Parochus solemniter baptizans privatim hominem ab alio collati, supplet, idem Parochus assistens matrimonio, Sacerdos potrigens, laicus ministrans Eucharistiam fidelibus, idem eandem benedicens, sive extrailam tangens, concionator verbum etiam publice prædicans, Episcopus primam tonsuram conferens, idem Virgines, & Christum consecrans, benedicens Oleum sanctum, Altaria, Temples, Corpora vestes sacras, Vasa, non peccant mortaliter, dum hæc in peccato exercent, quia sic Sacramenta non faciunt. Esto de *Lug. d. 8. de Sacri. sec. 9. n. 176.* de Episcopum consecrantem Christum, & benedicens infirmorum in statu peccati, peccare mortaliter non libentius sequimur doctores. *Vasq. 3. part. diff. 2. 3. 4. de c. 4. n. 48.* apud eundem de *Lugo* qui id negat.

Quando ad illud Sacramentum est solemniter consecratus

4. Dico (solemniter consecratus) nam baptizans privatim, & dantes assensum ad matrimonium, ipsi contrahentes sunt Ministri, qui conficiunt Sacramentum matrimonii, hic non comprehendimus, Ministri ad baptizandum, & Ministri ad matrimonium sunt omnes Fideles nequaquam ad hæc solemniter consecrati, sed solum à Christo Domino deputati, qui instituit hæc Sacramenta.

5. Hinc etiam Sacerdos ministrans privatim Baptismum, hic non comprehenditur, quia id facit non consecratus ad illum, sed perinde ac ceteri Fideles.

6. Aliqui hanc clausulam sic formant, (quando ad Sacramentum est solemniter quis consecratus, deputatus) sed nos iis non assentimur, quia sequenti dictos privatos Ministros Baptismi, hic comprehendimus cum tamen valde probabiliter à DD. communiter censentur. Nam propterea etiam excludimus, etiam item probabiliter sententia, dictos Ministros matrimonii quatenus conficiunt, non verò propter mox dicenda sequenti, quatenus suscipiunt.

7. Ex hac doctrina fit Ministerium peccati conferendo Sacramentum in mortali, solum in septuaginta sex casibus.